

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le dvakrat ne teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Maloglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 13.
Četrkova številka »Napreja«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Prekletstvo privatne lastnine.

Življenje na kmetih je vse drugačno nego po industrijskih krajih. Na kmetih je dobro za župana, ki je ponavadi velik kmet, gostilničar in trgovec, ter za župnika, ki ima ponavadi tudi veliko posestvo. Za vse druge je pa joj. Kdor to pozna, mu ni treba še nadalje razlagati, kdor pa tega ne pozna, mu tudi razlagati ne dopoveš. Naša jara gospoda n. pr. bo še naprej sanjala o idiličnem življenju na kmetih, dokler bo hodila tja samo lahko pridobljeni denar zapravljat. Še celo župan in župnik nista tako zadovoljna, kakor marsikdo misli, župniki prosijo za službo v mestu, župani pa ki ne morejo prositi, rinejo svoje otroke v šole, "da bo iz njih kaj" in svojo kcer dajo rajši malemu uradniku za ženo nego pa velikemu posestniku. Seveda je mnogo neumnega v njih mislih, to je res, toda te misli so posledica težkega življenja na kmetih, so resnične.

Kdorkoli je kdaj okusil življenje v mestu, se ne mara več vrniti na kmetje, pa čeprav živi ob samem suhem krompirju, le nazaj ne, ker je na kmetih sita beda hujša nego v mestu lačna!

Pa vendar vemo, da je mestno življenje za delavnega človeka ne le bedno in trpljenja polno, ampak tudi da zapušča trajne slabe posledice, degeneracijo, ki kazi rodove in uničuje bodočnost naših otrok. Vseh otrok, ne samo otrok degeneriranih staršev, kajti splošna degeneracija okuži tudi zdrave, ker človek ne more živeti sam in se torej ne more rešiti boleznih, ki jo ima družba. Že zato moramo klicati ljudstvo nazaj k naravi, k ožjemu stiku z naravo in k razumevanju in sočustvovanju z naravo.

Toda ta klic "nazaj k naravi!" se ne sme vršiti v znamenju boja proti industriji. Industrija sama namreč ni prav nič kriva za mestno degeneracijo in demoralizacijo. Kdor tega ne veruje, naj si ogleda demoralizacijo na kmetih, zlasti pa v tistih krajih, kjer leže velika posestva veleposestnikov. Vzrok tiči v kapitalističnem gospodarstvu.

Industrija pomeni pridnost, Kmetijsko gospodarstvo v malem je tako vsestransko, kmet opravlja tako raznovrstna opravila, da si nikdar pri nobenem ne more pridobiti tiste ročnosti, kakršna je potrebna za industrijsko delo. Le poglejte si obrtnika, ki se je kot vajenec učil 3 ali 4 leta, ki je potem še kot pomočnik začetnik delal tu in tam, povsod le v svoji obrti — potem šele, jo zna toliko, da lahko drži korak z drugimi obrtniki ali industrijskimi delavci. Saj kmet to tudi ve, kadar gre za kakšno trajno enovrstno delo, n. pr. za košnjo. Ni vsak za kosca, dobro mora biti navajen tega dela, da drži korak s pravimi kosci. Vsak kosec pa tudi ve, da bi ga hudič vzal, če bi moral vse leto vsak dan kositi tako, kakor ob košnji. Tudi osemurnik privoščki koscem vsak pametni človek — to je pač industrijsko delo, ki ga nihče ne bi zmagal, razen pri osemurniku, pravzaprav še manj ur kose kosci, samo zjutraj, potem si malo oddahnejo in čez dan obračajo seno, da se suši. Košnja je pravzaprav industrijsko delo. Prava pravcata industrija je pa košnja s stroji. Kdor ta razloček pozna, in kdor ve, da so si veleposestniki prilastili ogromno ploskev zemlje, ki jo obdelujejo s stroji in najetimi delavci, in ki te delavce odslovijo, kadar so svoje delo dovršili, ta bo razumel tudi pobožne želje gospoda ministra a. r. Fuclja, ki razlaga svojo učenost in demagogijo v "Kmetijskem listu" 19. marca takole:

BREZPOSELNOST.

Pretekli teden so dnevni časopisi prinašali vest, da je bilo v ljublj. oblasti 11.000, v mariborski 15.000, v zagrebški 54.717, v sarajevski 5750, a v Dalmaciji 50 odstotkov vsega delavstva brezposelnih.

To bi bilo z drugimi besedami: okrog 80.000 brezposelnih delavcev. Če prištejemo še žene in otroke... strašno število za one, ki delajo, kajti brezposelni ne samo, da ne delajo, nego oni žive na stroške in v breme onemu, ki dela.

In kdo so to? Ali kmetje, ali obrtniki, ali kmet-ski delavci? O, ne! To so one sirote naših vasi, ki jih je izmamil mestni sijaj, tovarniški zaslužek, jih iztrgal iz kmečkega dela in vrgel v naročje lakoti.

Podpirajmo industrijo! — Samo industrija nas more rešiti pogina! — Posebno varstvo za industrijo!

Ti klici donijo že peto leto na naša ušesa, a če jim kličemo nazaj: zavarujte kmetijo, dvignite kmeta, doživimo le skomizanje z rameni ali celo posmeh.

In ni čuda, da čitamo o tisočih in tisočih brezposelnih v času, ko je vsak petdeseti kmet tako srečen, da dobi hlapca ali dekla, in je cela vas srečna, ako more v košnji si razdeliti pet, šest koscev.

Pisec tega članka je bil dve leti brez hlapca, zdaj si že drugo leto pomaga z nad sedemdesetletnim starcem, ki jedva skrbuje par glav živine. Sosedom gre prav tako.

Ko sem lansko leto iskal dva kosca za dobo treh mesecev, a med prvo in drugo košnjo bi napravljali drva, sem jima ponudil plačo deželnosodnega svetnika, a sta odklonila, češ da se v Ljubljani zasluži bolje.

Polno je kmetij, ki počivajo in seveda propadajo, polno jih je, ki se površno, za silo, na polovico ali manj obdelujejo, koliko zemlje leži v celine ali je opustošena, državna statistika pa nam izkazuje nad 80.000 brezposelnih, ne glede na žene in otroke in nalaga preživljanje teh brezposelnih onim prvim, ki dela ne zmagujejo.

In prišli bodo "človekoljubi", "dobrotniki Slovenstva" in "socialisti" ter vpili in kričali: država kje si, podpiraj brezposelne!

In ti, ki ne moreš obdelati zemlje niti zase in svojo družino, ali le slabo morda in površno, ti dajaj in prehrani one, ki so brezposelni zato, ker so bežali v mesta za boljšim zaslužkom!

O, ne! Toda vprašanje se da rešiti: vrnite brezposelne, kolikor jih je še za delo, v vasi in dali jim bomo zaslužka in življenja!

Samostojneži bi hoteli dobiti torej v roke dvoje: 1. vso zemljo, 2. vse delavce. Ni hudič, da bi mali kmetje in bajtariji in dnarariji ne obrnili tej stranki hrbel. Dokler se pa dajo molziti kakor živina, naj se še nadalje boje zadrug, ki izpreminjajo privatno last v skupno, zadrugno lastnino.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

3. februarja dopoldne.
(Nadaljevanje.)

Javna zadruga.

Zv. Bernot: Zaradi utrditve strankinih financ je treba poskrbeti, da bo stranka lahko fungirala kot pravna oseba, ker danes, ko to ni, niti tožiti ne more. Predloge imamo, ki govore za to, da postane stranka sama zadruga, in na drugi strani imamo zopet predloge, ki so zato, da se ustanovi zadruga, ki naj gre paralelno s stranko. Ta zadruga bi prevzela s tem sklepom finance in inventar stranke. Če bomo sklenili tako zadrugo, imamo zdaj "Slogo" na razpolago, ki je prešla 28. novembra v strankine roke. "Sloga" je zadruga, ki se je ustanovila iz samih črnih fondov. Na občnem zboru 1. 1921. sem se vsilil v odbor samo zato, da bo stranka imela tudi vpogled v to zadrugo. Od takrat sem predsednik, toda pod prejšnjim odborom s Čobalom, Uratnikom, Mlinarjem in Tokanom, na zadnje še tudi proti Svetku nisem mogel doseči niti sklicanja občnega zbora, ki ga že dve leti ni bilo. (Medklic J. Jerama: Saj nekaj govore, da so morali radi tebe plačati vsak po 150 Din kazni!) Res je, da tako govore, toda popolnoma prav je, če so bili kaznovani, saj sem bil sam v odboru proti njim in so me vedno preglasovali. Jaz kazni nisem plačal nobene. Če reorganiziramo "Slogo", bomo lahko us-

pešno obratovali v tej zadrugi edinole, če dobimo vsaj 500 članov. Konsumu ne bomo s tem še delali konkurence, vendar bo pri nas močnejši temelj socialističnega gospodarstva, ker bodo člani "Sloge" samo člani stranke, dočim so v Konsumu tudi "Orjunci" lahko člani. Seveda tudi pri nas bomo morali paziti, da se ne razpase koruzni socializem. Marsikdo bo član samo zaradi dobrih čevljev itd. Tega se je težko ubraniti. Tudi zato sem proti delitvi stranke od zadruge. Sicer pa za take imamo Š6. organizacijskega pravilnika, koruzno gospodarstvo, ki je v bivši stranki bilo, se nikdar več ne bo vrnilo. Koruzniki so nam odnesli Blasnikovo tiskarno, Ljudsko tiskarno in še marsikaj, vendar kdo je odgovoren za vse to? Ali hočemo dolžiti samo Toneta Kristana? Člani stranke so tudi sami krivi, ker so mu preveč zaupali, ker niso sodelovali, niti nč nadzirali njegovega dela. Kristan je delal samo zakonite lumparije. Ovece striči je dovoljeno. — Nasprotniki so mnenja, da stranka, čim postane zadruga, ne bo mogla politično delovati. To pa ni res. Zakon določa, da sme zadruga delati tisto, za kar je ustanovljena. Naša stranka kot zadruga ne bo ustanovljena samo za čevlje, tiskarno itd., temveč tudi za politiko. Proizvajalna in prometna sredstva bodo prešla iz rok posameznikov v roke organizacij. Če nam država prepove registracijo stranke, bomo pravila "Sloge" prikrojili strankinim tendencam. V tem slučaju bo strankino vodstvo obenan tudi vodstvo "Sloge". Občni zbor "Sloge" se bo vrnil vedno o priliki strankinega zbora, to je potrebno, ker je pravo zadrugnoništvo od socializma nedeljivo. — Z dobrimi pravili moramo poskrbeti, da ne bo vladala ena sama oseba, temveč vse članstvo potom svojih organizacij.

Ivan Krušič, Trbovlje: Po naročilu krajevne organizacije SSJ v Trbovljah poudarjam k temu, da je potrebno, da ostane stranka zase, zadruga zase, ker se moramo bati zadrugnega zakona, ki nam lahko na mah uniči oboje. Če bo vsako zase, bomo v tem slučaju lahko vsaj eno ohranili.

Miroslav Pevce, Škale: Tudi škalska organizacija je odločno za to, da vodimo vsako zase, stranko posebe in zadrugo posebe. Deležev "Sloge" ne smemo porabiti za stranko.

Zv. Bernot: Po izvajanjih obeh predgovornikov izgleda, da sta trboveljska organizacija in škalska dali delegatoma "maršruto". Pravilnik to prepoveduje in delegati so dolžni ravnati po svoji vesti. (Medklic J. Jerama: Delegat mora vendarle povedati, česa si želi članstvo njegove organizacije!) Povedati že, toda glasovati za to ne, če ni po njegovi vesti, zlasti ker se mi zdí v tem slučaju, da sta omenjeni organizaciji izročili ta sklep samo zaradi neinformiranosti. (Prečita 32. § strankinega pravilnika.) Če bosta stranka in zadruga eno, ne obstoji za nas nobena nevarnost. Deležji bodo fiksirani. Če bomo n. pr. sklenili, da velja 20 mesečni članski prispevek za delež, bo vsak, ki je že dve leti član stranke imel polnovplačan delež in sicer bodo deleži tudi progresivni.

Karel Kisovec, Ljubljana: Obžalujem izjavo trboveljskega in škalskega delegata. Nisem pričakoval, da bodo Kristanovi krempliji in koruzovski Uratnikovi vplivi segli tudi sem. (Ogorčeni medklici s strani Trbovelčanov in Velenčanov: Saj niso, pri nas nimajo Kristanovci in Uratnikovci nobene veljave.) Moja izvajanja temeljijo na tem, da mi je Uratnik sam podobno govoril. Kristan je pa v Ljubljani pri zadrugnem tečaju v Trnovem izjavil sledeče: "V Belgiji se rekrutira članstvo v zadrugah — zato se politične stranke tam ne morejo razvijati." Jaz sem seveda nasprotnega mnenja: Zadrugi je treba temelja in če bo po tem tudi dalje zidala, bo uspevala. Kar se tiče progresivnih deležev, ni to nič nedovoljenega. Pri Zadrugni banki so tudi delnice različne — tako smemo imeti tudi mi progresivne deleže.

Ivan Baraga, Brežice: Ne pustimo iz vidika niti najmanjše pičice. Prišel sem po natančnem premišljevanju do zaključka, da je zaradi kapitalističnih

zakonov, ki jih imamo, bolje, da ostane stranka zase, zadruga pa zase. Seveda sem pa zato, da so člani zadruge samo člani stranke, tako ne bo nevarnosti, da bi nas mogli nesocialisti majorizirati. In če bomo n. pr. enkrat izgubili zadržno imetje, bomo vedno še imeli stranko.

V. Möderndorfer, Mežica: Zadruga ne more izgubiti svojega imetja, če izvršujemo predpise zakonov.

Alojzij Leskošek, Celje: Dvome s. Krušiča je pojasnil s. Bernot. Vendar moram poudariti tudi jaz, da imajo oblasti vedno dovolj paragrafov na razpolago, s katerimi bi politično stranko in zadrugo lahko uničevali. Iz tega razloga sem za to, da vodimo stranko zase in zadrugo zase. S progresijo deležev se popolnoma strinjam. Pravila „Sloge“ naj se izpremenijo, čez leto dni naj se pa izvrši združitev. Do takrat bo ta ideja tudi med maso bolj zrela. „Sloga“ naj se pa izpremeni v toliko, da bo tudi produktivna zadruga. Z razvojem zadruge bomo imeli priliko vzgojiti tudi naše članstvo.

Dopoldanska seja se s tem zaključila.

(Dalje prihodnjic.)

Poročilo o zborovanju Konsumnega društva za Slov.

V soboto 15. III. pop. so se sestali v hotelu „Tivoliju“ delegati, da predelajo posamezne točke in redigirajo predloge, ki naj bi drugi dan kongres o njih sklepali. Na tej predkonferenci našega poročevalca ni bilo, pa kakor so nam sodrugi pripovedovali, je bil položaj takšen, da je kristanovstvo upalo v zmago. Položaj se je spremenil šele po zaključku predkonference, ko je dobila opozicija [delegati naše smeri in nekateri Korunovci] najnovejši „Naprej“ v roke z razkritjem o tajni popodbi, katero so bili že pred lanskim delegacijskim zborom sklenili člani načelstva s soglašanjem vsega nadzorstva. Ta pogodba določa, da dobe člani načelstva [Dražil, Jurčič, Urbančeva, Vrhunc] odškodnino v znesku petletne plače, če bi bili pred potekom dobe 10 let odpuščeni iz službe. Ta gorostasna pogodba, o kateri ni nihče nič vedel, tudi lanski zbor ne, ne potrebuje komentiranja. Kdor je pazno čital revizijsko poročilo, ve, da gre za milijonske vsote in si lahko tudi nje pravi namen predstavlja. Je to čisto navadno izsiljevanje, ki bi naj par ljudem omogočilo trajno obdržanje stolcev. Sicer se pa lahko natančneje poučijo iz uvodnika v 21. števil. „Naprejevi“ z dne 16. t. m.

V nedeljo ob 8. se je otvoril kongres. Večina delegatov še ni nič vedela o „Naprejevih“ razkritjih.

Predsedoval je zboru Josip Udovč, iz Šiške, član nadzorstva. Za zapisnikarja je bil izvoljen učitelj Karel Doberšek, z Leš. [ne delegat, le gost], ki pa svoje uloge ni vzel bogve kako resno. Podrobnejši zapisnik je vodil samo zastopnik „Napreja“ [s. Karlo Kocjančič]. Kadar se bodo na konsumskih zborovanjih vodili zapisniki tako, da ne bodo samo formalnost, ki naj pomagajo zakriti sistem, kadar se bodo celotni zapisniki potem objavili v „Konsumentu“, homo lahko rekli, da so naše zadruge res poslopje iz stekla, ker je v njih zmagala javnost, to je volja do poštenosti.

Pred začetkom je bila izvoljena verifikacijska komisija in se je sprejel sklep, da smejo posamezni govorniki govoriti kvečjemu enkrat 10 minut tekom debate, samo referenti imajo pravico do 30 minut. Od konsumov seveda še nismo mogli zahtevati, da bi glede verifikacije in govornikov storili isto, kar naša stranka na zadnjem kongresu, ker za tako reformo sta javnost in demokracija prvi pogoj. Ta pogoj pa si bo treba pri konsumih šele izbojevati.

Sledile so običajne točke dnevnega reda: čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročilo načelstva, poročilo nadzorstva in poročilo računov za leto 1922/23., ki je o njem s poročilom načelstva vred referiral ravnatelj Štefan Dražil. Ta poročila so se glasila zelo optimistično. Štefan Dražil je med drugim pripomnil, da je načelstvo skušalo zadrugo obvarovati škode in jo vzdržati na površju, poročilo kontrole je našlo eno samo napakico, to, da so bile v neki knjigi neke stvari vpisane s sviačnikom namesto s črnim. Debata za vse te točke naj bi se vršila skupno. Tak odgovor je dobil tudi naš sodrug Martin Jakopič iz Gorij pri Bledu, ko je pripomnil, da k poročilu nadzorstva, da „je odgovor direktorija „viš“, na katerega se mi...“ in da naj nadzorstvo izpregovori o vsem.

Celjski Franc Koren je vmes poročal o verifikaciji mandatov. Na zborovanju je bilo 51 upravičenih delegatov, razni kraji pa so na poziv centrale poslali skupaj za 7 delegatov preveč, tako da jih je bilo 58 prisotnih. Štefan Dražil je pojasnil na zahtevo da je bilo teh 7 pomotoma pozvanih, ker so pravila tako nejasna glede ostankov nad 50 članov podružnice. To je zanimiv ravnatelj, ki se moti celo pri pravih, katere je sam pomagal sestavljati in dopolnjevati! Po daljši debati je zborovanje sklenilo da naj delegati iz podružnic, ki so poslale kakoga delegata preveč, sami med seboj odločijo, kateri odpadejo. Ti ostanejo potem kot gostje brez glasovalne pravice in se jim prizna le pravica do odškodnine. Zanimiv je bil tudi slučaj Jakoba Vehovca ki so ga kot zastopnika tržiške „Svobode“ poslali kot polnega delegata na konsumski kongres zato, ker oddaja tamošnja „Svoboda“ podružnici letno za

več nego 100.000 Din povračilnih listkov. Bilo je čisto nejasno, če prihaja kot delegat, ki ga je izvolila podružnica ali kot delegat „Svobode“, ki ne more biti pravomočen, ker „Svoboda“ kot še tako velika odjemalka vendarle ne more zastopati konsumske podružnice. Franc Padar je končno izjavil, da je Vehovca izvolila konsumska podružnica in ne „Svoboda“, nakar je bil Vehovčev mandat pripoznan. K vseh tej debati je napravil celjski delegat s. Ciril Bšhm zelo dobro opazko: Tukaj vidimo kako pomanjkljiva so pravila, katerih ste se [Kristanovci] tako držali. Danes jih moramo spremeniti. — Da se potem niso spremenila, za to so seveda poskrbeli direktoriji, ki teh pravil sami ne razumejo, čeprav so pri njih sodelovali.

Otvori se debata k prvim štirim točkam dnevnega reda.

Franc Svetek, Vodmat: Preteklo delovanje ni bilo v redu. Revizijsko poročilo je vplivalo kakor bomba, ker nismo nič vedeli, kaj se godi v Konsumnem društvu. [Prosimo, da si to zapomnite! Svetek ni nič vedel! Op, ur.] Mogoče, da bo ena stran danes to revizijsko poročilo obsojala, toda druga ga ne bo. Revizorja sta rešila s svojim poročilom zadrugo. Mi smo dobili takrat vero v zadrugo nazaj, prepričali smo se, da zadruga ni carska Rusija, v kateri so eni samo komandirali, drugi pa se brezpogojno pokorili. Proletariat bo hvaležen ljudem, ki so pokazali, da so na straži. [Svetek poje hvalo revizorjema, ki sta svoje poročilo skrila! Op, ur.] Jaz se s sedanjim vodstvom ne strinjam, toda ne mislite, da imam pri tem kake namene. Brez partizanstva delam to. Bivše načelstvo kratkomalo ni storilo svoje naloge. Saj to menda vendarle ne zadostuje, če rečejo: Le mi smo pravi konsumarji!

Na tem mestu ga predsednik prekinje, ker je že govoril 10 minut. Anton Kristan kot delegat ljubljanske podružnice [izvoljen s pomočjo Korunovcev in komunistov] predlaga, naj bi Svetek smel še dalje govoriti, ker je važna stvar to, kar govori. To omenjamo zato, ker se je Tone Kristan namzani diplomat, pri tej priliki na kongresu prvič pokazal „noblega“ kakor potem še nešteto krat in si s tem pridobil tudi nasprotnike zase, seveda tiste, ki ne mislijo bogve kako globoko. Zadostuje, če pove mo, da so mu na koncu kongresa že vsi korunovski opozicionalci delali same komplimente, tako si jih je ovil. Pa ne prehitvajmo dogodkov — to še vse pozneje pride.

[Dalje prih.]

Tedenski pregled.

Pašičeva vlada je bila s prihodom Radičevih poslancev strmoglavljena. „Opozicija“ si je že prste obližovala v prijetnem pričakovanju vladnih sedežev. Pa se je v zadnjem trenutku zgodila velika neprijetnost. Pribičević je s svojimi pristaši [tudi slovenski Reiserer je med njimi] ustanovil svoj poseben demokratski klub in se pogaja s Pašičem za sestavo nove vlade. Kako pojde dalje, danes še ni razvideti, ker so po drugi strani tudi Nemci in džemietovci zapustili Pašiča in celó nekaj radikalnih poslancev preli s prehodom k opoziciji. Kdor bo sedaj najbolj galanten s koriti, tisti bo sestavil novo vlado. Mislimo, da bo to Pašič, ker je težko verjetno, da bi se n. pr. klerikalci v teh negotovih razmerah ne držali Markovega protokola kakor dosedaj.

Med našo državo in Romunsko je prišlo v zadnjem trenutku do spora. Evakuacija Žombolja po naših četah je bila preložena.

Papež je izrazil svoje veliko zadovoljstvo z Mussolinijevimi reformami, zlasti je pohvalil zopetno uvedbo križa in meniških učiteljev v šole. Mogoče bo papeška kurija uvedla za take zaslužne Mussolinije še kak nov red, n. pr. „Red za razširjanje katoliške morale in dejanske ljubezni do bližnjega zaslužnih barambašev“. V tem slučaju naj ne pozabi naših Čarug.

Grško so v torek proglasili za republiko.

Dne 30. t. m. se bo vršil zlasti v Avstriji, pa tudi povsod drugje, kjer je kaj proletarskega ženskega gibanja, „Dan ženā“. Žene bodo manifestirale za popolno enakopravnost z moškimi, proti vsaki bodoči vojni itd. Kako je pri nas? Bogve, če bi aršilo na tak dan h kakim manifestaciji 10 pogumnih jugoslovanskih proletarskih žen skupaj? Pri nas manifestirajo še razne ultrakomunistinje [Štebijevke] rajši kar z buržoaznim žentvom skupaj za buržoazne „socialne“ ideale.

Vlastimil Tusar, eden najboljših voditeljev češkoslovaške socialne demokracije je 22. t. m. umrl v Berlinu, kjer je sedaj vodil posle češkoslovaškega poslanstva. Tusar je storil sicer to veliko napako, da je bil edea med glavnimi, ki so zavozili češki socializem v vladno koalicio z buržoazijo in je s tem mnogo pripomogel k velikim cepitvam v stranki, vendar mu je treba priznati, da je imel mnogo zaslug baš pri tem, da se je trudil izravnati ostre spore med Nemci in Čehoslovaki, tudi si je vedno prizadeval, da bi spravil oba glavni češkoslovaški socialni demokraciji, vladno in nemško v en tabor.

Turški parlament je dal ženskam popolno volilno pravico.

Tudi Poincaré je odstopil s svojo vlado. Pa si ni treba nič misliti, da je žnjim končana. Zaručanih šovinistov imajo Francozi še več nego preveč. Francoske volitve se bodo vršile 11. maja.

Londonski cestni železničarji in omnibuški uslužbenci stavkajo. Stavka se ho po vsej priliki razširila.

Sovjeti so zvišali obvezno vojaško službo od 18 mesecev na 2 leti. Le tako naprej, ho „socialistična“ Rusija prav kmalu tudi za kakoga buržoaznega čarja godna! Zadnjič ko so otvorili na dunajskem velesejmu prvič po dolgih letih tudi oddelek za proizvode iz sovjetske Unije, je Čičerin to dejanje počastil z direktnim pozivom na buržoazijo vsega sveta naj pride in naj se na račun mizernega ruskega gospodarstva obogati...

Sovjetska Rusija se je takoj po sklenitvi pogodbe s Kitajsko s to Kitajsko sporekla. Postavila je nanjo nekaj zahtev, ki posegajo v notranje zadeve rumene države. Diplomatski odnosi so se razbili, vendar izgleda, da ne bo iz vsega tega nič resnejšega. Po novih vesteh so se pogajanja zopet pričela.

„Berliner Tagblatt“ priobčuje te dni senzacionalne dokumente o tajnih vojaških pogodbah med Francosko in Češkoslovaško ter med Francosko in Jugoslavijo. Te pogodbe datirajo še iz leta 1918, vendar je videti na prvi pogled, da so vsaj po večini nerodni falsifikati, če že ne popolnoma. Da so pa buržoazni diplomati teh držav med seboj zmenjeni, je neoporekljivo dejstvo. Tudi kakšne vojaške pogodbe bodo med njimi, čeprav iz poznejšega časa. Vprašanje je seveda, koliko diplomatom taki tajni dogovori v današnjih dneh še koristijo.

Perzijska vlada zaradi hujskanja domačega klerusa ne more proglasiti republike, temveč je samo regentstvo postavila, da bo vladalo, dokler ne zraste sin odstavljenega šaha. Morda bodo začeli izvrševati svoje načrte tako, kakor jih izvršujejo Turki: popom bodo vrata pokazali.

Izgradnja singapurske luke za nekaj novi Gibraltar med Indijskim in Tihim oceanom, je vrgla angleška delavska vlada končno javno v morje.

Ameriški predsednik Coolidge je izjavil, da smatra sklicanje nove razorožitvene konference točasno za neumestno. Gotovo, ameriški kapitalizem se hoče še najprvo okoristiti z novimi imperialističnimi sadovi. Ravno kar špekulira okrog srednjeameriške republike Honduras, kjer so ogromna petrolejska bogastva in kjer so se domačini ravno kar uprli proti izkoriščevalni diktaturi iz New Yorka.

Proletarska morala.

Demoralizacija trga našemu ljudstvu kožo s telesa. Dolgo homo še preklinjali vojno in njene posledice in še naših otrok otroci bodo preklinjali sedanjí rod, ker se ni postavil proti demoralizaciji tako, kakor bi bilo treba. Pri demoralizaciji mislimo najprej na nebrzdano razmerje obeh spolov in morebiti je ta vrsta demoralizacije res najusodnejša, morebiti tudi najbolj vidna. Tudi take mladeniče in dekleta, može in žene, ki jim moraš priznati sicer precej razsodnosti in uvidevnosti, tudi take slišiš govoriti: „E, kaj, saj smo samo enkrat na svetu! Življenje je treba živeti in uživati!“ Dobro govore, toda napačno mislijo in delajo! Oni namreč danes uživajo, na jutri pa nič ne mislijo. Tako „uživanje“ pa ni uživanje, ampak zapravljanje. Še več! Podobno delajo kakor tisti, ki bi se hoteli ogreti, pa si zažgo celo hišo. To ni le zapravljanje, to je lahkomišelnó uničevanje samega sebe. Samo enkrat živimo, zato moramo živeti pametno, da homo svoje življenje res uživali! Tega preudarka po vojni ni, posebno ga ni pri mladini, ki leta okoli spolnega vprašanja brez razsodka, kakor mušice okoli sveče, in ki se potem v nadaljnjem življenju cvre v nesreči kakor mušice v razpaljenem vosku sveče. — Demoralizacija pa je tudi drugod, ne le v spolnosti. N. pr. gospodarska demoralizacija, kakor se je kaže lep kos v širjenju balkanske korupcije, Kdor ni demoraliziran, se ne da korumpirati in ne sodeluje pri nikakršni korupciji. Zdaj pa poglejte okoli sebe in naštejte tiste, ki niso v ničemer deležni korupcije. Zelo malo jih boste našli, ali pa nič, po večini vsi od najvišjega do najnižjega mislijo, da se pošteno sploh ne da živeti. Tudi kršenje osemurnika je koruptno, posebno pri sedanjí brezposelnosti! Pri velikih je kriva požrešnost, pri malih pa nevednost, glad in strah. Vse to je krivo splošne demoralizacije, in čim bolj se ta širi, tem manj upanja imamo na izboljšanje, ker nered raste, s njim raste beda, z njo demoralizacija pa zopet od začetka. Na ta način se demoralizacija ne more nikdar nehati. Kapitalizem mora sam v sebi zginiti, s seboj pa ho vzel v pogubo in uničenje vse, ki so se mu podali, namesto da bi se mu v razredni borbi postavili v bran.

Ena izmed najnevarnejših strani gospodarske demoralizacije je potratnost. Svoje temelje ima v istem napačnem razumevanju življenja, kakor smo ga videli pri spolnosti: „E, kaj, saj smo samo enkrat na svetu! Življenje je treba živeti in uživati!“ Res je, toda to ne pomeni, da se moraš danes tako najesti in napiti, da si jutri bolan, pojutrišnjem pa niti za krompir nimaš! Slabo uživanje je to! Naši ljudje so v tem oziru že toliko boljši, da si znajo svoje zasluzke pravilno razdeliti na vse dni, toda tudi ta razdelitev še ni dovolj, treba je nekaj prihraniti za takrat, ko zasluzkov ne bo, ali pa ko pridejo posebni izdatki, kratko, treba je varčevati. Glede varčevanja je sedanja demoralizacija splošna, prav povsod jo najdeš. Seveda ima svojo opravičbo. Ljudje so spoznali, da tudi z varčevanjem podpirajo le kapitalizem, ki jim je potom bančnega si-

stema spletel nov bič iz njih prihrankov. „Vse eno je, ali podpiram kapitalizem potom gostilničarjev in trgovcev, ali pa potom bankirjev, morebiti so prvi boljši, ker mi dajo vsaj jesti in piti, drugi pa nič, prav nič, samo bič. Nič ne bom varčeval!“ Ni neutemeljena ta opravičila, vendar je prav neumna. Ali drugače ne znaš varčevati? Združil se s svojimi sosedi, dogovorite se med seboj, kako je, kako bi lahko bilo in kako hočete, da tudi res postane! Pri tem boste našli, da je za izpremembo po vaših željah treba denarja, ki vam ga kapitalisti ne bodo dali, saj niso neumni. Iz lastnih prihrankov boste morali zbrati potrebni kapital, drugače ostanete v starih razmerah, ki ste jih sklenili odpraviti.

Nevedneže poučite, strahopetnim dajte srčnost s svojim zgledom, gladnim preženite brezbriznost, ali pa jih pustite na strani! Samo zavedne kličemo, ki preganjajo glad z delom in ki zato ne poznajo strahu. Samo ti so razredni borci, ki bodo izvojevali razredno zmago proti kapitalistični demoralizaciji sedanosti in postavili skupni dom zavednega proletariata kot temelj moralne družbe bodočnosti.

Sodrugi! Ta skupni dom se zida. V korumpirani Kristanovi „Slogi“ se je izbojeval boj med delom in kapitalom, delo je tam zmagalo in 3 leta smo kopali temelje in odvažali razvaline. Kapitalisti so kričali, da razbijamo socializem in premnogi so jim verjeli in nam branili pri kopanju temeljev, vendar smo kopanje dokončali in postavili močno ograjo okoli stavbe. Zdaj dovažamo gradbeni material. Kdor ni zaveden, naj pri tem nič ne pomaga!

Razno.

Kdo je socialist? Samo tisti, ki si z delom služijo svoj kruh, torej delavci. Berači, potepuhi itd. ne morejo biti socialisti. — Pa tudi delavci ne, če ne vedo, kaj je socializem. Kdor ne čita, ni socialist. Kdor čita, pa ne razume, ni socialist. Kdor čita in razume, pa ne izvršuje, kar je za prav spoznal, ni socialist. Socialist je tisti, ki v družbi išče, kaj je prav, in v družbi dela, kar je prav. Socializem brez družbe je kakor travnik brez trave. Kdor je član socialistične družbe, mora skrbeti, da se ta družba razširi in da pridobi vedno več delavnih sredstev v svojo skupno, družabno last. K temu prispeva tudi sam: plačuje strankine prispevke in njen tisk, plača delež strankini zadrugi „Slogi“, ki je majhen, da ga vsak lahko utrpi (50 Din) in v to zadrugo vlagajo tudi vse svoje prihranke. Delež preide popolnoma v skupno last družbe. Od deleža ne boš dobival niti obresti. Hranilne vloge pa ostanejo tvoja last, se obrestujejo po 10% in kadar jih boš potreboval, jih dobiš nazaj. Nikar ne kupuj obleke na posodo, tako je mnogo dražja, ampak varčuj zanjo, vlagaj v svojo hranilnico, in kadar boš imel dovolj za obleko, takrat jo kupi z gotovino. Tako delaj pri vseh predmetih, ki si jih ne moreš kupiti iz tekočega zaslužka. Kadar boš tako delal ti, bodo delali tudi drugi, bodo delali vsi, ki se imenujejo socialiste, in bodo na ta način stvorili družbo, ki bo sama delala v lastni režiji vse, česar potrebuješ kot konsument, in ti bo tudi kot delavcu dala posla, da te ne bo več kapitalist metel na cesto. Vse to bi bilo lahko vršilo že davno naše Konsumno društvo za Slovenijo — pa ni vršilo, ker je bilo v rokah posameznikov, ki so skrbeli bolj za svojo osebno sigurnost, nego pa za prosep celotne družbe. Letos so delegati hoteli to izpremeniti, pa se jim ni posrečilo, ker so nekatere podružnice še vedno tako nezavedne, da so poslale Kristanovce na kongres. Tudi od Korunovskih fraz gosp. Fr. Svetka so se dali delegati tako zapeljati, da so sprejeli tega veterjnaka med se v opozicijo in ga še celo izvolili v načelstvo, ker je tako demagoško obrnil plašč po vetru in govoril proti koritarjem popolnoma v „Naprejevem“ tonu, čeprav je znano, da je gospodarstvo v Ljudski tiskarni na las podobno gospodarstvu v Kons. dr. za Slov., in da so člani Korunove stranke in še celo njenega vodsta (n. pr. Padar, Doberšek) stali najbolj očitno na Kristanovi strani! Le preradi se dajo ljudje zapeljati od lepih fraz, namesto da bi sodili dejanja, kakor n. pr. dejstvo, da je bil Kristan v Ljubljani izvoljen za delegata s pomočjo komunističnih in Korunovskih glasov! Kdor je to vedel, ne bi smel voliti Svetka! Svetka poslani v načelstvo je enako, kakor Koruna — da pa Korun ne bo proti Kristanu ničesar stvarnega ukrenil, to bi morali vedeti že vsi. Zapomnite si, sodrugi, da proletariata ne more nihče rešiti proti njegovi volji, ali pa še celo s silo, z diktaturo posameznikov. Proletariat mora sam vršiti svoje resilno delo, to delo se pa pričinja pri izobrazbi, pri zavednosti, pri sodelovanju. Kdor je torej član „Sloge“, ne dela proti Kons. dr. za Slov., ampak proti korupciji, ki se je tam razpasla! To pa je delo za Kons. društvo, ne pa proti njemu! Enako kakor proletariati ni proti državni organizaciji, ampak le proti koruptni vladi; in ni proti veri, ampak le proti klerikalni trgovini z vero, Kdor hoče, da postane Kons. društvo za Slov. res kakor hiša iz stekla, ne sme tega zahtevati od Kristana in njegovih hlapcev, ampak mora v „Slogi“ pokazati, da se tako res da doseči uspeh in prepricati na ta način tiste, ki so danes med 17.000 člani še tako nezavedni, da ne marajo hiše, v katero bi vsi videli od vseh strani, in se zadovoljujejo s pogledom skozi tisto špranjo, ki jim jo Kristan odkrije. Delavstvo je ustvarilo to društvo, Kristan je prinesel samo korupcijo, in še za to je bil plačan!

Valute. Dolar je vreden 80:90 — 81:90 Din, lira 3:50—3:53 Din, angleški funt 349:85—352:85 Din, francoski frank 4:40—4:45 Din, češkoslovaška krona 2:35—2:38 Din, 100 avstr. kron 11—12 para, v Zurichu velja 1 Din 7:10 švic. centimov.

Z intrigami ne boste zmagali nad našim načelom javnosti.

Takrat, ko dr. Lemež še ni bil advokat, ampak vodja komunističnih bojnih trum, ko še ni bil od klerikalcev postavljen za upravnega svetnika Mestne hranilnice v Ljubljani, ampak je bil frazarski gromovnik proti bankam — takrat so komunistični Hlebci in drugi otroci pod njegovim vodstvom upali s pestmi pregnati božjega namestnika dr. Korošča in Pribičevičeve bataljone. Pa ni šlo. Bataljoni so dali puške v piramide in napodili Hlebčke s fiziološkimi prekljami, Korošec pa je dal boga v taberna-kelj in napodil verno ljudstvo s svinčenkami Brejčevih žandarjev. S pestjo se nič ne opravi, proletariatovo orožje je duha meč, čeprav se z njim le počasi zmaguje, Lemež in Hlebec sta pa hotela kar čez noč zmagati, kar telefonično. V Trbovljah se jima smejejo. Zaloška cesta se pa joka nad tako otročjimi voditelji.

Vendar so Korunovci še večji revčki. Intriga je proti načelu javnosti še manj nego pest proti Korošču in Pribičeviču.

„Slogo“ sta ustanovila 1. 1920 Kristan in Prepeluh, da bosta lažje uganjala korupcijo in goljufala državo in proletariati. Smola je pa hotela, da je bil že 1. 1921. izvoljen za njenega predsednika s. Bernot, ki ni maral delati z umazaniam denarjem, niti se ni zadovoljil s Kristanovim zagotovitvilo: „Nič se ne boj, to je pošten denar!“ Vedeti je hotel, od kod je. In je zvedel o izvoznih in o Konsumnem društvu in o Oblačilnici itd. Takrat se je začel boj med „Ljudskim glasom“ in „Naprejem“ in mali tednik je zmagal nad velikim dnevnikom. Prepeluh je tožil in si pošteno osmodil prste, Kristan je bolj pameten, ta še zdaj „ni razžaljen“. Hrastov list izpodrine samo podmladek, Kristana bo izpodrinila zavednost bodoče dvetretjinske večine na obč. zboru Kons. dr. za Slov.

V „Slogi“ sami pa s. Bernot ni mogel ničesar narediti, ker je bil sam, drugi člani vodstva so bili vsi Kristanovci: Dražil, Jurčič, Mlinar, Uratnik, Svetek itd. Javno je bilo razloženo v „Napreju“ (lanska št. 133: „Za socializem v Konsumu“ št. 153: „Zakonita tatvina“ in drugod.), kako so ti gospodje izvolili Čobala za pooblaščenca na občni zbor „Ljudske tiskarne“, ki so nam jo na ta način zakonito ukradli in ustanovili Korunovo SPJ, ki je tudi od dr. Topaloviča v Beogradu in od kraljevega čekovnega zavoda v Ljubljani priznana za edino socialistično stranko na Slovenskem. S. Bernot je zahteval občnega zbora, Kristanovci pa so se smejali in Svetek, ki je vedel, da se občni zbor mora vršiti, je zmagaje pijan rekel: „Ali misliš, da se mora vse vršiti po tvoji volji?“ Pa občni zbor ne bi bil samo po Bernotovi volji, ampak po volji pravil in po volji zakona, ki določa, da se mora vršiti vsako leto. Pa tudi še pozneje Korunovi Svetkovci niso hoteli občnega zbora, dohler jih ni sodišče kaznovalo. S. Bernot je pa sodišču pisal, da sam ne more sklicati občnega zbora, ker je bil preglasovan — zato tudi ni bil kaznovan. In vendar ti intriganti še zdaj govorijo, da je za takratni nered pri „Slogi“ odgovoren s. Bernot in da je bil zato od sodišča kaznovan — ne, gospoda Korunova, ni bil kaznovan, niti ves stari odbor ni bil kaznovan, ampak vi, samo vi ste bili kaznovani! Ker pa zahrbtno blatite s. Bernota in ker vam lenuhi še vedno verujejo, namesto da bi čitali, zato vam piše vaša „organizacija“ z Viča dopis proti „Napreju“ in vi ste ga v „Socialistu“ objavili, bodisi iz neumnosti, bodisi iz lenobe, ker ga niste prečitali, bodisi zato, ker vas je organizacija prisilila, da tudi javno napadete, kakor napadate zahrbtno. In tako pride na dan resnica, da ste umazani intriganti, ki vedoma lažete. Isti nerodni Vičani pravijo v istem dopisu tudi, da je morala „Slogo“ [novi odbor] sodnija prisiliti k reviziji knjig. Tudi to je popolnoma enaka laž. Hoteli ste nagajati „Slogi“, morebiti ste hoteli dobiti v roke knjige, ki dokazujejo vašo korupcijo, da bi se kje „izgubile“ — pa odborniki „Sloge“ niso tako nerodni kakor tistih par Vičanov, ki še zdaj verujejo Kristanu in njegovim hlapcem. Odgovorili so sodišču, da se o moral potruditi g. revizor k nam, če bo hotel revidirati, in sodišče je svojo zahtevo lepo preklicalo. Če imate v žepu priznanje čekovnega zavoda, še nimate v žepu proletariata! Nekaj dela ste nam pripravili s svojo lopovščino, to je res: nadzornik „Sloge“ s. Baraga je takoj na vaš dopis v „Socialistu“ smatral za potrebno brez napovedi izvršiti kontrolo „Sloge“ — pa take kontrole so potrebna stvar in na vse strani zelo koristna, priporočamo jih tudi nadzornikom Konsumnega društva za Slov.! Tam bo kontrolno poročilo drugače izgledalo nego pri „Slogi“! — Dopis dr. Korunove organizacije na Viču objavljamo v celoti tudi za naše čitatelje, posebno za tiste, ki še zdaj mislijo, da je res proti Kristanu ta frazar Svetek in njegova Strokovna Komisija in njegov „Delavec“ in njegov „Socialist“, itd., kar je pravzaprav vse od tistih, ki plačujejo za „delavske“ urade v Šelenburgovi ulici 6/II. — le pazno čitajte, kako branijo korupcijo v Kons. društvu! Dopis se glasi:

Dopis. Vsaki teden nam pride v roke „Napreju“.

Ta bije in lopa kar naprej, če je kdo kaj kriv ali ne, to je njemu vseno, vsak je lopov.

Z razbijanjem se ne vodi delavstvo k zmagi. Načelo javnosti, pravite: prav, tudi mi smo za to, ali to se mora vršiti povsod, pa tudi pri Vas, kar pa dozda še ni Vaša navada.

Usojamo si vprašati: „Kaj je s prometom „Sloge“? Zakaj niste takoj izročili knjige polnomočnemu revizorju, da Vas je morala prisiliti v to sodnija? — Vprašamo Vas, zakaj je bil bivši odbor „Sloge“ sodnijsko kaznovan radi nereda v zadrugi? Tudi to spada v javnost, vsaj Vi vedno tako trdite, ali ni res? Preidemo k drugi stvari. Bližajo se volitve v vse zastope v državi. Tukaj pa gg. profesorji, doktorji itd. zahtevamo enotno listo SSJ, da ne bodemo delavci po krivdi par vročih glav zopet brez delavskega zastopnika. Delavstvo bode preko Vas ustvarilo enotno stranko in listo, komur to ni všeč, naj gre od koder je prišel! Zaletavate se tudi v naše gospodarske organizacije. Če tukaj ni kaj v redu, bode delavstvo napravilo samo red, ne pa tisti, ki niti člani naše gospodarske organizacije niso. In celo proti nam ustanovljate konkurenčno podjetje, kar ni v prid delavstvu, pač pa se lahko zgodi, da skrhira vse skupaj, potem bode proletariati popolnoma izročen na milost in nemilost kapitala.

Delavstvo pa pozivljamo, naj ustvari zopet enotno močno SSJ in boljša bodočnost nam je gotova.

Kraj. pol. org. na Viču.

Iz stranke.

Seja pokrajinskega odbora bo najbrž že 6. aprila v Zidanem mostu. Dosedanje izjave so za ta dan in kraj. Določena pa bo šele, ko pridejo še druge izjave. Kdor je odločno proti, naj takoj naznači, če nikakor ne more izpremeniti svojih razmer ker je nemogoče ustreči vsem.

„Sloga“ 27. marca: članov s polno vplačaniami deleži 87, 83 mož, 4 žene; hranilnih vlog Din 18.107:70. Žene so že zopet padle pod 5%, pri velikonočni procesiji bodo imele torej več nego 95%. Morebiti pa pripravljajo kakšno tajno revolucijo, da bodo pristopile „vse na enkrat“?

Tabela stranknih organizacij, progresivnega davka itd. bo objavljena danes teden. Da ne bo kdo rekel, da je prepozen zato, ker je tajništvo prehitro.

Krajevna org. Soc. stranke Jugoslavije v Celju sklicuje svoj občni zbor v nedeljo dne 30. marca ob 9. dopoldne v Janžekovi gostilni Za kresijo. Udeležba dolžnost. — ODBOR.

Brežice. Vabilo na redni občni zbor, kateri se bo vršil v nedeljo 30. marca ob 9. uri dop. v Grobuškovi gostilni v Brežicah. Člani, dolžnost je, da se udeležite polnoštevilno in pripeljete tudi svoje prijatelje s seboj, na občnem zboru se bodo sprejemali tudi novi člani. Vsak naj po svoji moči dela in agitira, časi so resni! Delavci in mali kmetje, zanimajte se za svoj položaj, nihče vam ne bo pomagal, če si ne boste sami. — Predsednik.

Taceni. Kraj. org. KDZ bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo 30. marca v gostilni pri Tomažu v Tacnu in sicer ob 15. Vsi člani naj pridejo, tudi zamudniki. Tudi novi člani se bodo sprejemali.

Jesenice. Ker pri zadnjem zborovanju krajevne organizacije SSJ na Jesenicah dnevni red ni bil izčrpan in se občni zbor ni mogel dovršiti, se na novo določa potom odbora, da se bo vršil v nedeljo dne 30. marca t. l. ob 9. dopoldne v Delavskem domu na Savi. Dnevni red običajen. Vsi, ki hočejo še na novo pristopiti, se lahko udeležijo občnega zbora. Vsak naj prinese s seboj pravilnik. Kdor ga še nima, ga dobi na občnem zboru pri s. blagajniku.

Tiskovni sklad.

	Din 1430:75
Od 1. I. do 19. III.	
Anton Goršek, Celje	5.—
Neža Plankarjeva, Celje	7.—
Martin Felicijan, Vojnik	2.—
Leopold Kovačič, Jesenice	8.—
Andrej Jenko, „	5.—
Franc Merlak, „	5.—
Jurij Jeram, „	5.—
Fr. Olpič, (v smislu izjave v „Napreju“ št. 21)	25.—
K. Košec, Žalec, za pospešitev „Napreja“	10.—
	Din 1502:75

Dopisi.

Sodrug, ki se je udeležil Bukšegovega pogreba, nam piše: V četrtek 15. maja je bilo pred Tipografskim domom nenavadno vrvenje. Črno obrobje, za naznanila pred vhomom so te poučila, da leži notri mož, ki ga je proletarska bolezen jetika ugrabila v najlepši dobi življenja, v starosti 49 let. Pokojnika, svojega predsednika, je Savez Grafičnih Radnika položil na mrtvaški oder v pisarni Tipografskega doma, kamor je imel sleherni pristop, da zadnjikrat vidi dragega sobojevnika v krsti s steklenim pokrovom. Nešteto vencev z rdečimi trakovi je pričalo o spoštovanju do pokojnikovega dela. Ob 14. so dvignili krsto in jo prenesli na mrtvaški voz. Godba je zaigrala žalostinko, grafični delavec je s

topljeni besedami očrtal delo in življenje pokojnikovo. Nato je sledila pevska točka. Sprevod, ki se je med govorom krasno uredil, se je začel pomikati po llici. Šest in trideset velikih vencov z rdečimi nagelj in trakovi je bilo na čelu. Duhovnika ni bilo. Ves tramvajski in drugi promet je moral radi ogorne mase ljudi prenehati, vsi drugi obrati so se ustavili za več nego 2 uri. Sprevod dospe do Delavskega doma, s katerega je visela žalna zastava, voz s krsto se ustavi, zopet godba, govor in pesem žalostinka, sprevod gre po Jelačičevem trgu dalje, mimo Kaptola, po Novi vasi na grobišče. Dolg je bil ta sprevod, da mu ni bilo videti konca in še vedno so nove mase spopolnjevale vrste za krsto, kraj katere je korakalo 11 udarnikov. Šele ob 16. se je ustavil sprevod na Mirogoju, komaj je bilo mogoče napraviti prostor za donos rakve v grobnico, ki jo je obkolila nepregledna množica. Osem govornikov je zapored nastopilo in očrtalo dragoceno življenje, ki ga polagajo tu k večnemu počitku. Obljubili so mu, da bodo nadaljevali vedno novi na poti delavnosti, ki je je bilo pri Vilimu Bukšegu toliko. Tudi ni manjkalo ogorčene graje na naslov buržoaznih oblasti, ki so pokojniku izkazale svojo pieteto na ta način, da so prepovedale rdečo zastavo v sprevodu. Okoli 18. je bil pogreb končan. — Tako naš drugi. Mi k temu še to pripominjamo, da je proletarijat, zlasti hrvatski, izkazal res lepo pieteto do svojega mrtvega prvohoritelja in da se ni dal pri tem prav nič vplivati po načelnem nasprotstvu do nekkih njegovih taktičnih napak.

Škofja vas — Vojnik. Pri nas snujejo generali nekdanje med delavstvom žalostno proslule samostojne kmetijske stranke nekaj začasnih gospodarskih napredni blok za bližajoče se občinske volitve. Pri tem pozabljajo, da nimajo vojakov-volilcev. Pa tudi za delavce, male in srednje velike kmete, ki so pravzaprav tudi delavci, samo da se tega ne zavedajo, se bliža važen trenutek, da se združijo s Socialistično stranko in Kmetijsko-delavsko zvezo ter tako izrgajo občino klerikalcem iz rok. Kdor je v resnici napreden, pojde z nami. Vse moramo storiti, da se potlačijo klerikalna megalomanija v naši lepi škofjevaški občini. Tudi če bomo devet ali devetdesetkrat poraženi, nič ne de, bomo pa stokrat naskočili. Sveta dolžnost vsakega kmeta in delavca je, da se udeleži volitve in vrže kroglico v skrinjico Socialistične stranke Jugoslavije in Kmetijsko-delavske zveze. Upamo, da se bodo ljudje že vendar enkrat spametovali in spregledali klerikalne laži, ki se drugačne kažejo, nego so. Volilci občine Škofja vas: Ali ste že pozabili, kako so klerikalci pri nas med svetovno vojno rekvirirali živež in živino? Ikcov v Leskovcu in Luka v Šmarjeti (če bi še živel) bi vedla o tem kaj povedati, pa drugi nič mani. Kate-remu klerikalcu, pa so obljubili v Trnovljah gnojne vile v hrbet pognati? Če ne veste, vam drugič še kaj več povem. Pa tudi to vem, da je neki zagrizeni klerikalac [imena iz usmiljenja ne povem] 10. X. 1921. podpisal neko centralistično resolucijo Samostojne kmetijske stranke, in vendar se taki klerikalci upajo potem lagati, da so za avtonomijo Slovenije! Mnogo je guilega v Škofji vasi. Upamo, da ne bo mnogo takih zagovednežev, ki bi svoje klerikalne zatiralce vo ili. Nekaj podobnega velja tudi za Vojnik. Mnogo, mnogo bomo še poročali o naših klerikalcih, marsikaj vemo o njih, pa nič posebno lepega. Prihodnjic več krtačel!

Iz seje okrajnega sosveta brežiškega. Ker sem pristal javnosti in nisem za nobene tajnosti, moram poročati, da so na omenjeni seji razpravljali tudi o neki v katastralni občini Piršnem bregu v občini Globoko prodani parceli. Ta parcela je predmet že dolgemu prerekanju in tudi okrajni sosvet je že dvakrat razpravjal o nji in sicer 7. II. in 12. III. t. l. Na tej zadnji seji je bil navzoč tudi bivši narodni poslanec g. Urek iz Globokega, ki je tudi član sosveta. Ali to je značilno, da se ni ta gospod že več nego eno leto udeležil nobene seje. Gotovo si je štel v dolžnost, udeležiti se te seje, da bi mogel zagovarjati prodajo omenjene parcele. To je bilo takoj opaziti, da je prišel s tem namenom, ker je prodajo parcele energično in precej arogantno zagovarjal, ko je prišla na dnevni red, češ, da je bila pravilno izvršena. Vsa občina Piršni breg pa protestira proti taki razlagi in pravi, da prodaja ni bila soglasno sklenjena po občinskem odboru, pa tudi ni bila 14 dni nabita na občinski deski, kakor je to običaj. Gospod Urek se je skliceval na to, da je bila

6 dni nabita na občinski deski, in je trdil, da nihče drugi ne protestira kakor trije socialisti. Torej, da se stvar javno razčisti, imajo sedaj besedo občinarji iz Piršnega brega. Če res nihče drug ne protestira proti prodaji kakor trije socialisti, bomo verjeli g. Ureku, če pa še kdo drug protestira, ne moremo g. Ureku nikdar več in nič več verjeti. Stvar je zato vredna, da se z njo bavimo, ker osvetljuje, kako si nakateri ljudje predstavljajo, da smejo delati, kar hočejo. Značilno pa je tudi sledeče: Na seji okrajnega sosveta 7. II. je bilo soglasno sklenjeno, da se poiščejo vsi tozadevni akti in da se sivar reši na eni prihodnjih sej. Bili so namreč vsi sosvetniki proti temu, da se je prodaja pravilno izvršila in so trdili, da je bila parcela prepoceni prodana. Na seji 12. III. pa so ravnostni sosvetniki glasovali za prodajo, češ, da je bila pravilna. Tako je g. Urek s svojim govorom vplival nanje, omeniti je še, da je g. Urek očital gerentu okrajnega sosveta g. Keneju, da je tozadevni akt vzel na vladi, nakar mu je ta zbrusil v obraz: Ti lažeš! — Pisec teh vrstic je dobil vtis, da je g. Urek precej absolutističen. Gerent okraj. sosveta je tudi izjavil, da tega sklepa sosveta ne podpiše. Torej še enkrat: katastrofalna občina Piršni breg ima besedo! — Ivan Baraga.

Kako prispeva država k okrasu mesta. V Celju imamo različne ulice in trge, tako n. pr. Dečkov trg, Krekov trg, Glavni trg in Valvazorjev trg. Najbolj historičen je Valvazorjev trg. Na tem trgu se ponosno postavlja stara razsuta vojaška bajta. Svoječasno je imel v tem velikanskem poslopju avstrijski erar bolnišnico za vojake. Med vojno je bila shramba za civilne obleke padlih vojakov. Po vojni je bilo še nekaj živali v raznih hlevih. A pred kratkim je začel kolos razpadati in dela s svojo zunanostjo sramoto vsemu mestu. Po našem mnenju bi bilo najbolje bajto podreti in material odstraniti, da bi postal prostor res za kaj uporaben. Še neka rešitev je, iz te stavbe bi mogli napraviti najmanj 60—80 stanovanj. Država oz. vojaški erar bi dobro storil, da bi bajto popravil in naselil tam svoje oficirje in podoficirje. Izgovor, da ni delavcev, ne drži, ker imamo brezposelaost.

Dopis iz Velenja. Ker nekateri gospodje ne morejo razumeti težnje delavskega stanu, nekaj v pojasnilo: Zaupnike voli delavstvo zato, da ga ti zastopajo, ker vseh 900 delavcev naenkrat ne more govoriti. Zato imamo 9 zastopnikov, katerih sveta dolžnost je ta, da predložijo želje in zahteve delavstva gospodom, ki so tu kot uradniki. Če zastopnikom ugodijo, morajo to delavstvu povedati, če ne, pa ravnatako. Sklep, da manj nego trije delegati delavstva ne smejo v pisarno, je bil zato storjen, da bo delavstvo vse zvedelo, kaj se delegati in gospodje dogovarjajo. Zato, g. svetnik, hoste že oprostili, če piše kdo v „Naprej“, kadar nekaj ni v redu, in če še kaj ne bo, bomo tudi še pisali. To tem rajši, ker ste delegatom povedali, da si list shranjujete in da boste obračunali z njim. Da si bomo na jasnem: strankin zbor je naša najvišja inštanca, višja nego 9 naših zastopnikov v državnem premo-govniku. Dokler nam tista inštanca ne prepove pisati resnico, je tudi drug ne bo, za laž je pa sod-nija tukaj. Gorje onemu, ki bo laž pisal! Delavski položaj je danes težak in če kak državni uradnik oh vsaki priliki žuga s cesto [namreč da koga na cesto vrže, op. ur.] je to nekaj nizkolnega. Kar je nas zavednega delavstva smo si vsi na jasnem, da z našim delom vzdržujemo družbo, državo in sebe. Razlika med delavcem in uradnikom je samo ta, da dela eden z vsami močmi, drugi samo z glavo in roko. Zaveden delavec ve, da morejo uradniki tudi biti in poštene uradnike celo spoštuje, v tem ko nekateri gospodje mislijo, da je delavec samo zato tu, da bi ga oni na cesto metali. Zato pa si bodimo odkarlostni: kakor ni delavcu ljubo iti na cesto, tako tudi uradniku ne. Dela imamo vsi zadosti, če pa težko izhajamo, se je treba za poštene plače boriti. Kdor bo delal v tem smislu, se ne bo jezil, če kdo korupcijo bica. Če se pa hočete res bosti, bomo videli, ali je par rogov močnejših kakor par sto. S pozdravom — eden, ki ni delegat.

Lesce. (Tovarna za verige.) Gospodu mojstru Vrečku v tov. verig v Lescah na uho: Ko sem bil 28. februarja v Lescah, sem ob prostem času stopil v to tovarno in naprosil g. ravnatelja za dovoljenje, da si jo smem ogledati. G. ravnatelj mi je to dovolil, zakar se mu tem potom zahvaljujem. V tovarni pa je zaposlen neki nesrečni človek, g. delo-

vodja Vrečko, ki me je v obratu začel nadlegovati, češ, od koga imam dovoljenje za ogled, kar sem mu takoj pojasnil. Takoj nato se je odstranil in bežal k g. ravnatelju pojasniti kdo sem, in je pritekel nazaj ter mi v surovem tonu zapovedal, da se ne smem z ljudmi razgovarjati. Pripomnil je: Vi ste Jeram z Jesenic, kaj ne? Poznam vas, g. ravnatelj mi je že naročil, da vam je dovoljeno tovarno le ogledati si, potem pa lahko greste. — Gosp. Vrečko, vi smešni srednjeveški človek: Jaz sem sam povedal g. ravnatelju, kdo sem in kaj sem, vi pa ste čutili potrebo, da ste še sami šli opozorjat g. ravnatelja, kdo da je to. Gospod Vrečko, vi smešni mož, jaz ljudi nisem pri delu nadlegoval z drugim kakor da sem jih vprašal za malenkost o strojih. Če bi ti stroji znali govoriti, ali vsaj upiti kakor vi, no, bi bil pa s stroji govoriti. Sicer pa, če ste bili v strahu, da delavcem kot delavec izdam kakšne tajnosti o delavski solidarnosti, bi bili pa vi lahko moj prijazen tolmač, saj bi vas ne bil odklonil, pa še kaj pametnega bi se bila pomenila. Gosp. Vrečko, poboljšajte se, tudi jaz sem že mnogo slišal o vas, pa nič dobrega in za vas nič častnega o ob-čevanju in postopanju z delavci in delavkami. Ven-dar uverjen sem, da gre vrče toliko časa k vodnjaku, da se razbije, in tudi vašega delavstva potrpljenje bo končalo radi nepotrebnih šikan z vaše strani. Tega bi ne bilo treba. Jaz se pač zavedam, da tudi vi spadate v delavske vrste, v delavsko razredno organizacijo, kakor je naš Savez. Sicer ste se pred časom menda tudi vi tega zavedali. Moja želja je, da bi živelo delavno ljudstvo v bratski so-lidarnosti, zato se ne repenčite nad nami in spa-metujte se, da vas bo g. ravnatelj vesel, pa tudi delavstvo, vse to v obče zadovoljstvo in v red. — J. J.

Nekaj klerikalni „Jugoslovanski strokovni zvezi“ v sblum. Rudarji iz Pečuha [Fünfkirchen] na Madjarskem nam poročajo, da se je pri „Donau-Dampfschiffahrt-Gesellschaft“ na rudniku „Franz Josefs-Schacht“ [Franca Jožefa jama] ustanovila klerikalna [katoliška] strokovna organizacija, katere je imela zaščito in posebne bonifikacije s strani družbe. O-rožniki so ji šli tudi na roko, češ, da je državna organizacija. Ta državotvorna organizacija je šla v svojem krščanskem programu tako daleč, da je na-povedala stavko, s katero je hotela izsiliti od družbe, da uvede 10 urni delavni čas. Vodstvo tiste orga-nizacije je utemeljevalo ta svoj korak s tem, da se se mora država opomoči. Da se ni to vršilo brez vednosti Horthijeve vlade, je samo po sebi umevno. Nakane klerikalcev se seveda niso posrečile, ker jih je pustila razredna organizacija na cedilu. Komen-tarja k temu ni treba. — Rudar iz Slovenije.

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neve-selje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih dneh je pravi Feller-jev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo. Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje. S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnate ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplačila razpošilje; lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr. št. 252, Hrvatsko.

Inserat
pomeni, da išče tvrdke med čitatelji odjemalcev, pravzaprav dobička. Banke pri naših čitateljih ne iščejo ničesar več. To je znamenje razredne zavesti pri bankah in pri proletariatu. Kaj pa druge tvrdke, tiste, ki bi jih sploh ne bilo, če bi jim ne nosil denarja proletarijat? Tudi tu bo moralo priti do delitve duhov, mi smo odločni nasprotniki takih „enotnih front“. Kdor inserira samo v „Orjuni“, naj mu nosijo svoj denar orjunci!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)
Tiskarna bratov Rumpret v Koškem. 300

Krojači in krojačice!
Razpošiljam po poljubnih modelih po meri vsakovrstne kroj-ne vzorce (muštre) za dame in gospode. **Krafoj Aloj-zij**, strokovni učitelj za krojaštvo, LJUBLJANA, Križev-niška ul. 2/1.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE
ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE, NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE
NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR I.T.D.
Stereotipija Litografija

Priljubljenost, ki jo uživa „Zika“ bolj in bolj, je najboljša pri-poročila za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor ja bila svoj-čas. Vydrovka, dobra znanca v vsaki hiši, pravi tako spoznavajo naše gospodinje danes, da je mogoče z „Ziko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redil-na in popolnoma neškodljiva. Dohva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: **Pražarna Zika** v Ljubljani, Rožna dolina.